

YENİ ORTAÖĞRETİM BEDEN EĞİTİMİ DERS PROGRAMI KAZANIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

¹Mehmet GÜLLÜ, ¹Cengiz ARSLAN, ²Sinan UĞRAŞ, ³İlyas GÖRGÜT

¹ İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Malatya Merkez Alpaslan İlköğretim Okulu

³ Kastamonu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet

Bu araştırmanın amacı yeni uygulamaya koyulan Ortaöğretim Beden Eğitimi ders öğretim programının kazanımlarının çağdaş bir eğitim programında bulunması gereken hedefleri karşılayıp karşılamadığını değerlendirmek, yapılandırmacı eğitime uygunluğunu tespit etmektir. 31.12.2009 tarihli 339 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan ve 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında uygulamaya başlanan yeni ortaöğretim beden eğitimi ders programı göz önünde bulundurularak tespit ve incelemeler yapılmıştır. Araştırma genel tarama modelindedir. Daha önce öğretim programları üzerine yapılmış olan çalışmalar göz önünde bulundurularak, analiz ve değerlendirmeler yapılmıştır. Program kazanımları incelenerek bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar açısından hangi düzeyde (alt veya üst düzey) oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ortaya çıkan bulgularda duyuşsal alan ağırlıklı bir program olduğu ortaya çıkmıştır. Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanların daha çok alt boyutlarında kazanımların yazıldığı tespit edilmiştir. Bulgulara dayanarak psikomotor alanın kazanım sayılarının artırılması gerektiği ve yapılandırmacı eğitimi karşılayacak üst düzey kazanımların eklenerek programın yeniden düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, Beden Eğitimi Dersi, Öğretim Programı, Kazanım

THE EVALUATION OF THE NEW SECONDARY SCHOOL PHYSICAL EDUCATION TIME TABLE CONVENIENCE

Abstract

The aim of this research was to evaluate the newly implemented curriculums of Secondary School Physical Education lesson whether it met its targets or not and

determine the suitability to the constructivist education. Detection and investigations were done by considering 31.12.2009 dated and 339 nu. Notification Journal and the newly implemented 2010-2011 academic year secondary school physical education curriculum. Research was a general model. Analysis and assessments were made by considering studies that had been done about curriculums. It was tried to determine which the level (lower or upper level) was the gain of the programme by examining in terms of cognitive, affective and psychomotor areas. A largely affective programme was occurred in accordance with the results. It was determined that lower dimension gains were written in cognitive, affective and psychomotor areas. It can be suggested that number of the psychomotor area gains need to be increased and reorganize the programme by adding upper level gains which can meet the constructivist education.

Keywords: Secondary School, Physical Education Lesson, Curriculum, Gain

GİRİŞ

Son yıllarda bilimin ve teknolojinin hızla gelişmesi birçok alanda değişiklikler ve düzenlemeler yapılması gerekliliğini doğurmuştur. Eğitimin işlevi bu değişim ve ilerlemelere bireyin ve toplumun daha kolay uyum sağlamalarında yardımcı olan en önemli bir faktördür. Buna bağlı olarak toplumun devamlılığı ve gelişmesi toplumu oluşturan bireylerin eğitilmesiyle mümkün olmaktadır. Bilindiği gibi eğitim ve öğretim işi programlı olarak yapılması gereken önemli bir iştir. Çünkü toplumların ideal olarak benimsedikleri eğitim hedeflerine ulaşabilmeleri, bu alandaki çalışmalarını belli programlara uygun olarak sürdürmelerine bağlıdır (Büyükkaragöz,1998).

Çağdaş yaklaşımlarda öğrencilerin öğrenme-öğretme etkinliklerine bağlı kalarak elde edecekleri beceri düzeyi, düşünme ve problem çözme becerileri ve özgüven gelişim niteliklerini Öğrenci kazanımları, öğrenenin merak- keşfetme-araştırma gibi etkinlikleri sonucu oluşturduğu öznel bilgi örüntülerini Tema ögesi oluşturur. Öğrenme-öğretme süreçlerinin tümünü Etkinlikler, öğrencilerin kazanımını sürece ve sonuca bakarak belirleme Sınama durumları olarak adlandırılır (Ertürk, 1977).

Öğretim Programlarının bir diğer önemli noktası ise hedef davranışların düzenlenme boyutlarıdır. Programlar yatay ve Dikey Boyut olarak düzenlenir. Dikey

Boyutta Uzak, Genel ve Özel Amaçlar yer alırken, Yatay Boyutta ise Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor (Devinişsel) Alanlar yer alır.

Uzak Hedefler; Ülkenin politik felsefesini yansıtan ve oldukça genel olan hedefleri belirtir. Genel Hedefler; Uzak hedeflerin yorumu ve aynı zamanda okulun iş görüsünü yansıtan hedeflerdir.

Özel Hedefler; Öğretim programının yatay düzeyde en özel kısmını oluşturan özel hedefler; Bir disiplin veya çalışma alanı için hazırlanmış hedefleri içerir.

A. Bilişsel Alan

Düşünceye dayalı eğitsel hedeflerin sınıflanması yöntemidir. Bilişsel alan Bloom'un sınıflandırma yöntemi olarak da bilinir ve bir çocuğun düşünce seviyesini ortaya koyan davranışı içerir. Bu alanın en düşük düşünce seviyesinden en yükseğe doğru altı boyutu vardır ve bunların içeriği aşağıda verilmiştir..

Bilgi: Tanır, hatırlar, yazar, işaretler, söyler, tekrarlar.

Kavrama: açıklar, örnekler, çevirir, benzerlik ve farklılıkları açıklar, vurgular

Uygulama: kullanır, yorumlar, planını çıkarır, uygular, hayata geçirir.

Analiz: karşılaştırır, analiz eder, sınıflara ayırır, eleştirir, irdeler, saptar

Sentez: tasarımını yapar, birleştirir, düzenler, formüle eder, kurgular.

Değerlendirme: (En üst düzey) hüküm verir, hesaplar, sıraya sokar.

B. Duyuşsal Alan

Duyuşsal hedefler, bireyin ilgilerini, tutumlarını, akademik özgüvenini, güdü düzeylerini; başka bir deyişle bu alan, sevgi, korku, beğenme, takdir etme, hayranlık duyma, değer verme gibi duygusal yönlerin baskın olduğu alandır. Duyuşsal alan da bilişsel alan gibi kendi arasında aşamalı olarak sınıflandırılabilir.

Alma: Farkına varır

Tepkide bulunma: tepki verir, istekli olur

Değer verme: araştırır,

Örgütlenme: değerleri benimser.

Kişilik haline getirme: değerleri kişilik haline getirir.

C. Psikomotor Alan

Psikomotor hedefler zihin-kas koordinasyonunu gerektiren etkinliklerle ilgili özellikleri kapsar. Psikomotor yeterlikler zihin ve kasların ortak çalışması sonucu ortaya çıkan özelliklerdir. Psikomotor alan beş boyutta sınıflandırılabilir.

Uyarılma: uyarıları algılar, hareketi yapacak duruma gelir.

Kılavuzla yapma: öğretici eşliğinde yapar.

Beceri haline getirme: alışkanlık haline getirir, en az zamanda beceri haline getirir.

Duruma uydurma: hareketi yeni durumlara uydurur.

Yaratma: yeni bir hareket yapar.

Bütün bu hedefler göz önüne alındığında bilginin daha iyi ve kolay öğretilebileceği eğitim ve öğretim ders programları üzerine çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmaların sonucunda çağın gereklerini yerine getirebilme, bireyin bilgiyi daha etkili kullanabilmesi açısından bakıldığında yapılandırmacı yaklaşım buna en uygun görülmüş bu nedenle dünyada ülkeler, yaygın bir şekilde yapılandırmacı yaklaşıma göre öğretim programlarını düzenlemişlerdir.

Windshitl'e göre yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen ve öğrenci etkinliklerinin temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir. (WINDSCHILT,M.2002).

- Öğretmen, öğrenilecek konu ile ilgili öğrencilerin bilgi ve deneyimlerini belirler; daha sonra öğrenme ortamını öğrencilerin mevcut bilgilerini yeniden yapılandırmalarına ya da biçimlendirmelerine yardımcı olacak şekilde düzenler.
- Öğrencilere karmaşık, anlamlı problem temelli etkinlikler yapmaları için olanak yaratır.
- Öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olacak çeşitli bilgi kaynakları ve araçlar sağlar.
- Öğrencilerle birlikte çalışır ve verilen öğrenme görevi ile ilgili olarak öğrencilerin birbirleri ile iletişim kurmalarına destek verir.

- Öğretmen kendi düşünme sürecini ortaya koyar ve öğrencilerin de kendi düşüncülerini konuşarak, yazarak, çizerek ya da başka biçimlerde ifade etmeye teşvik eder.
- Öğrencilerden önceden belirlenmiş doğru cevaba odaklanmalarını istemek yerine, onlardan bilgiyi farklı ve gerçek ortama uygulamalarını, fikirlerini açıklamalarını, metinleri yorumlamalarını, olayları tahmin etmelerini ve kanıtlara göre tartışmalarını ister.
- Öğrencileri yukarıda sıralanan durumlara bağlantılı olarak yansıtıcı ve bağımsız düşünceleri yönünde teşvik eder.
- Öğrencilerin düşüncelerinin nasıl geliştiğini anlamak ve onlara sadece düşüncelerinin sonuçları değil, süreç hakkında da geribildirim vermek üzere çeşitli ölçme stratejileri kullanır.

Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı eski beden eğitimi ders programının çağın gereklerini karşılamadığı gerekçesiyle programı değiştirmeye karar vermiştir. Bu bakımından yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak hazırlanan yeni program Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 02.12.2009 tarih ve 10453 sayılı teklif yazıları üzerine "Ortaöğretim Beden Eğitimi Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı 2010–2011 Öğretim Yılından itibaren uygulamaya geçilmiştir.

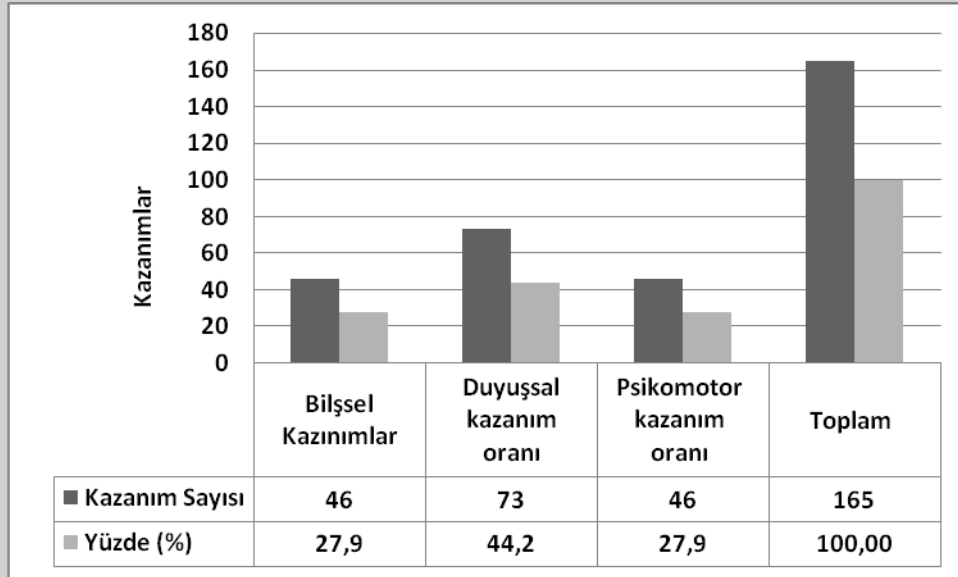
Bu araştırmada yeni uygulamaya koyulan Ortaöğretim Beden Eğitimi ders öğretim programının kazanımlarının çağdaş bir eğitim programında bulunması gereken hedefleri karşılayıp karşılamadığının değerlendirmesi yapılarak yapılandırmacı eğitime uygunluğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Program kazanımları incelenerek bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar açısından hangi düzeyde (alt veya üst düzey) oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın amacı 31.12.2009 tarihli 339 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan ve 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında uygulamaya konulan ortaöğretim beden eğitimi ders programı kazanımlarını incelemektir.

YÖNTEM

Bu araştırma mevcut olan programı değerlendirme çalışmasıdır. 31.12.2009 tarihli 339 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan yeni ortaöğretim beden eğitimi ders programı göz önünde bulundurularak tespit ve incelemeler yapılmıştır. Araştırma ve genel tarama modelindedir. Daha önce öğretim programları üzerine yapılmış olan çalışmalar göz önünde bulundurularak analiz ve değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca Talim Terbiye Kurulundan uzman görüşü alınmıştır. Kazanımlar, bilişsel duyuşsal ve psikomotor alanlar ile bunların boyutları grafik halinde verilerek sunulmuştur.

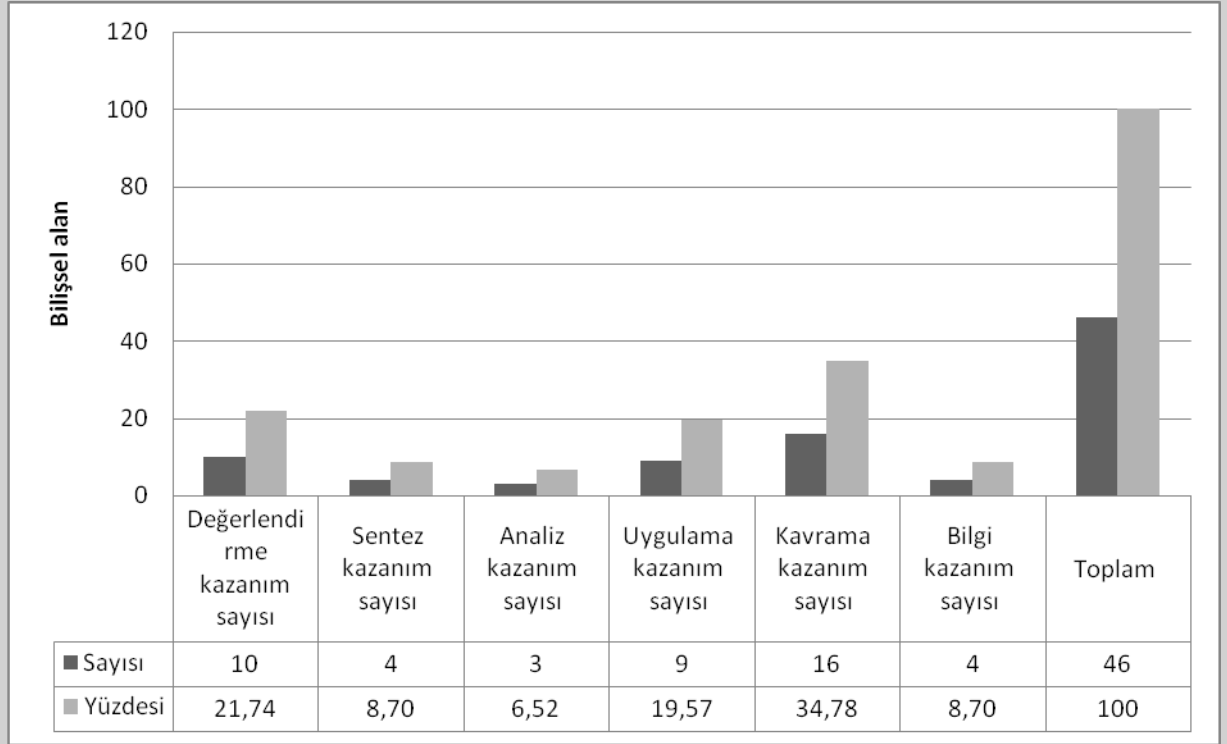
BULGULAR

Araştırmada bulunan veriler aşağıda grafikler halinde verilmiştir.

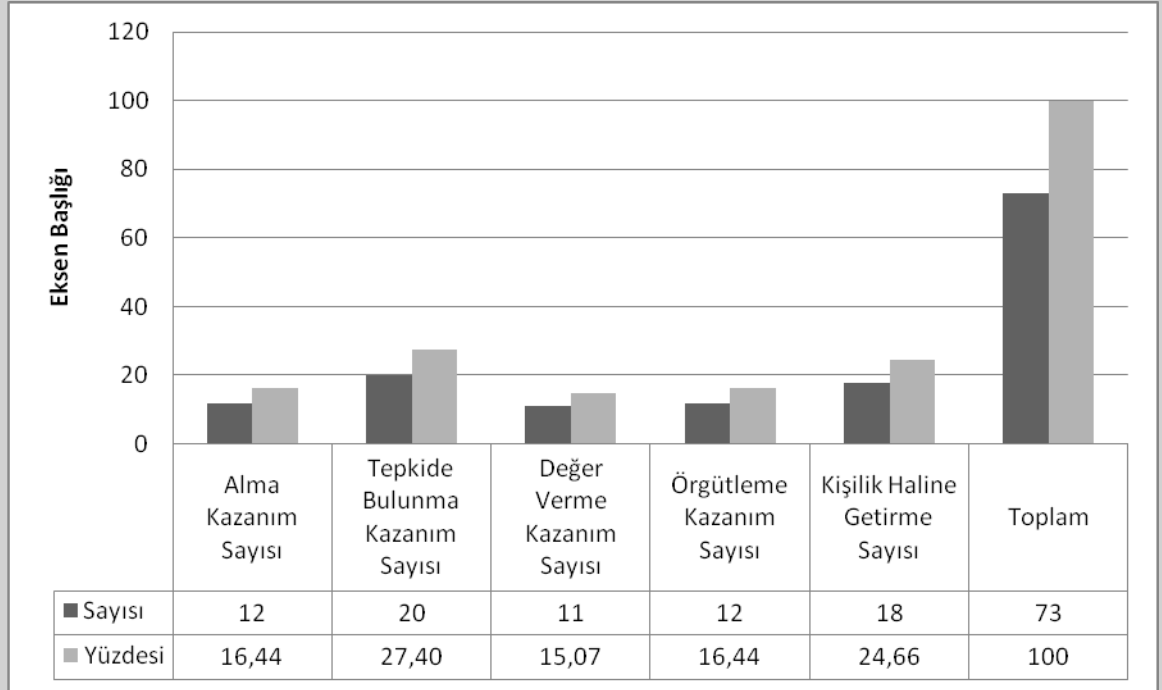
Grafik 1. Ortaöğretim 9-12. Sınıflar Beden Eğitimi Dersi Kazanımlarının Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor açıdan dağılımı

Ortaöğretim ders programı analizi yapıldığında 9,10,11 ve 12. Sınıflarda toplam 165 kazanım olduğu tespit edilmiştir. Toplam 165 kazanımın 46 kazanım bilişsel alanda,73 kazanım duyuşsal alanda ve 46 kazanım psikomotor alanda hazırlandığı tespit edilmiştir. Programda duyuşsal alanın %44,2'lik oranıyla diğer alanlara göre daha çok yer verildiği görülmüştür.

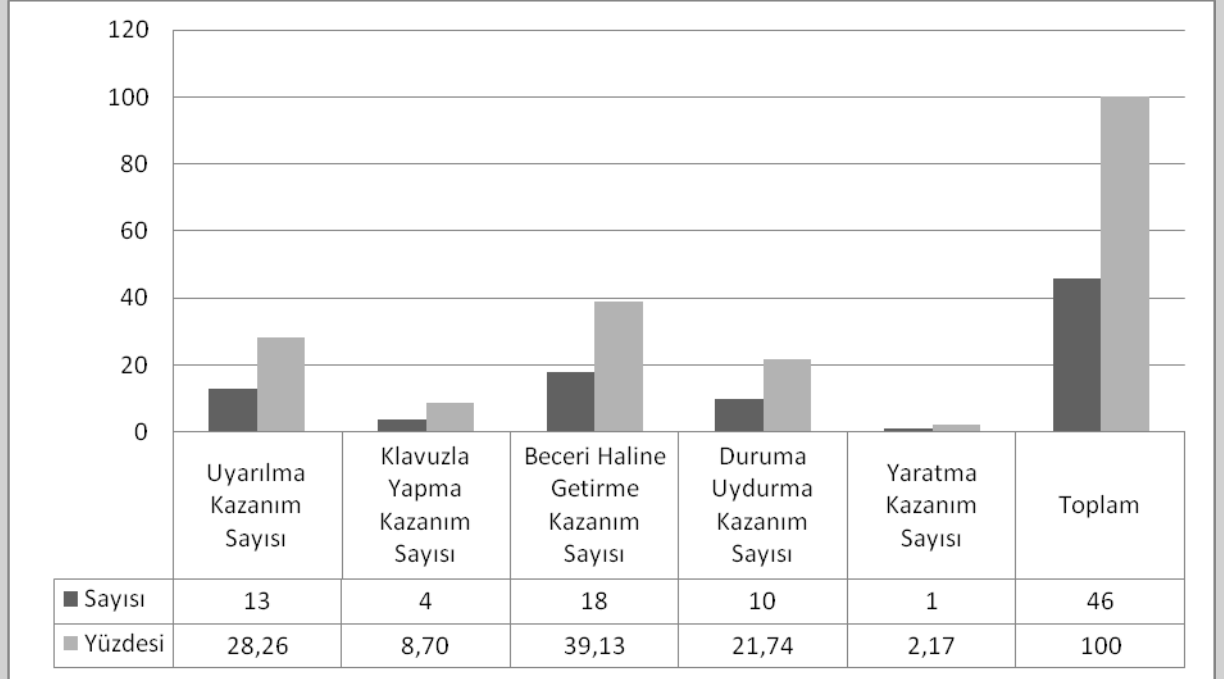
Grafik 2. Bilişsel alan alt basamaklarının oranları

Yeni yürürlüğe giren beden eğitimi ders programının 165 kazanımının 46'sını bilişsel alan oluşturmaktadır. Buda toplam kazanımın %27 lik kısmını oluşturmaktadır. Grafik 2'de görüldüğü üzere bilişsel alanın alt basamaklarındaki kazanım dağılımı bilgi basamağında 4, kavrama basamağında 16, uygulama basamağında 9, analiz basamağında 3, sentez basamağında 4 ve değerlendirme basamağında ise 10 kazanım olduğu tespit edilmiştir. Kazanım oranına bakıldığında en fazla yüzdeyi kavrama basamağı daha sonrasında değerlendirmek için kazanımlar olduğu görülmektedir. En az yüzdeyi analiz ve sentez basamağındaki kazanımlar olduğu görülmektedir.

Grafik 3: Duyuşsal alanın alt basamak oranları

Grafik 1’de ortaöğretim beden eğitimi ders programında 73 kazanımla duyuşsal alan % 44,2 lik oranıyla en çok kazanımı olan alan olduğu görülmektedir. Grafik 3’ te görüldüğü üzere duyuşsal alanın alt basamaklarındaki dağılım şu şekilde tespit edilmiştir. Alma basamağında 12, tepkide bulunma basamağında 11, değer verme basamağında 11, örgütlenme basamağında 12 ve kişilik haline getirmede ki kazanım sayısı ise 18 olduğu tespit edilmiştir. 20 kazanımla tepkide bulunma ve 18 kazanımla kişilik haline getirme basamakları en fazla yüzdeyi oluşturmuştur. Diğer duyuşsal alan basamaklarında hemen hemen eşit bir dağılım olduğu görülmektedir.

Grafik 4. Psikomotor alanın alt basamaklarının oranları

Grafik 4'te görüldüğü üzere psikomotor alanda 46 kazanım olduğu tespit edilmiştir. Psikomotor alanın alt basamaklarındaki kazanım dağılımı şu şekilde olduğu görülmektedir. Uyarılma basamağında 13, kılavuzla yapma basamağında 2, beceri haline getirme basamağında 18, duruma uydurma basamağında 10 ve yaratma basamağında ise 1 kazanım olduğu tespit edilmiştir. Psikomotor alanda en fazla kazanımı olan basamağı beceri haline getirme olduğu görülmektedir. Sadece 1 kazanımla yaratma, psikomotor alanın alt basamakları içerisinde en yeri kapladığı olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Milli Eğitim Bakanlığı çağın gereklerini karşılaması bakımından yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 02.12.2009 tarih ve 10453 sayılı teklif yazıları üzerine değişmiş olan yeni program kazanımları incelendiğinde şu çıkarımlar elde edilebilir. Bir beden eğitimi ders programı kazanımları göz önüne alındığında psikomotor alanda kazanım oranının daha fazla olması beklenir Ancak yeni programda duyuşsal alanın % 44 lık oranıyla en fazla yeri

tuttuğu görülmektedir. Psikomotor alanın kazanım oranı ve bilişsel alanla beraber %27'de kalmıştır. Bu bağlamda bir eksiklik olduğu göze çarpmaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşımda bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda üst düzey basamaklarda kazanımların daha fazla olması öğrenmenin içselleşmesi bakımından önemlidir.

Program bu bakımdan incelendiğinde bilişsel alandaki kazanımların dağılımı dikkate alındığında analiz ve sentez basamağındaki kazanımların yapılandırmacı yaklaşımda istediğimiz öğrenmeyi sağlama açısında yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bilişsel alanın en üst düzey basamağı olan değerlendirme basamağındaki kazanım sayısı %21 lik oranla olumlu düzeyde olduğu tespiti yapılabilir. Alt düzey öğrenme basamağındaki kavramanın ise %34 lük oranı ile en fazla yeri tutması eksiklik olarak görülebilir.

Duyuşsal alan kazanım sayısı toplam kazanım sayısına oranlandığında biraz fazla olduğu söylenebilir. Duyuşsal alan öğrenme düzeyleri bakımından incelendiğinde olumlu bir tablo çıkarılabilir. Yapılandırmacı yaklaşımda istediğimiz unsurları yansıtması açısından üst düzey öğrenme basamaklarının yeterli ve dengeli bir şekilde dağıldığı sonucu çıkarılabilir.

Beden eğitimi derslerin olması hedeflenen, diğer alanlara göre psikomotor alanda daha fazla bir oranda öğrenmenin olmasıdır. Bu bağlamda bu yeni programdaki göze çarpan en önemli eksiklik psikomotor alandaki kazanım sayısı toplam sayıya oranlandığında yetersiz olduğu öne sürülebilir.

Psikomotor alanın öğrenme düzeyleri incelendiğinde orta düzeydeki beceri haline getirme en fazla kazanımı olan basamağıdır. Daha sonrasında öğrenmenin en alt düzey basamağı olan uyarılmanın gelmesi ve üst düzey boyuttaki yaratma basamağında sadece bir kazanım olması öğrencilerin yaş seviyesi göz önüne alındığında bir eksiklik ve incelenmesi gereken bir konu olarak görülebilir.

Tespit edilen bu noktaların yanında kazanımların hiç değiştirilmeden bir üst sınıfta kullanılması göze çarpmaktadır. Özellikle 11. Ve 12. Sınıf kazanımlarının hemen hemen aynı kazanımlar olduğu görülmektedir.

Program bu açılardan bakıldığında şu öneriler getirilebilir. Psikomotor alandaki kazanım sayıları arttırılabilir. Özellikle yaratma basamağındaki kazanım sayısı arttırılarak yapılandırmacı yaklaşımda istenen üretken olma özelliğinin geliştirilmesi konusunda yardımcı olunabilir.

Bilişsel alandaki analiz ve sentez basamağındaki kazanımların arttırılması üst düzey öğrenmenin gerçekleşmesi adına önerilebilir.

Kazanımların sınıf düzeyleri göz önüne alınarak alt düzey öğrenmede üst düzey öğrenme basamağına doğru düzenlenmesi tartışılması gereken konulardan bir tanesi olarak görülebilir.

11, ve 12. Sınıflarda olduğu gibi aynı olan kazanımların yeniden düzenlenmesi önerilebilir.

MAKALENİN BİLİMDEKİ ROLÜ

Beden Eğitimi ve Spor/Beden eğitimi ve Spor Anabilimdalı

KAYNAKÇA

BÜYÜKKARAGÖZ, S,1998 Çivi C. **Genel Öğretim Metotları Öğretimde Planlama Uygulama**. Ankara:1998

BULDAN İSMAİL, AKTÜRK EZGİ, AYTAÇ SERDAR, 2005, “Uygulanan Sosyal Bilgiler Programına Öğretmen Yaklaşımları Ve Yeni Programdan Beklentiler”, II.Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, Bildiriler, Van.)

ARSLAN, M. **Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri**, Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi. Erişim Adresi: http://www.egitim.aku.edu.tr/m_arslan.htm. Erişim Tarihi. 07.12.2010

ERTÜRK S. (1977) **Eğitimde Program Geliştirme** Yelkentepe Yayınları

DURMUŞ, S.(2001)**Matematik Eğitiminde Oluşturmacı Yaklaşımlar**. Yaklaşım ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi,191-107)

BROOKS, J.G and BROOKS,MG(1993) The Case for Constructivist Classrooms.
Virginia:ASCD Alexandria)

ERDEM, E. (2001). Program geliştirmede yapılandırıcılık yaklaşımı.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü.)

**PRAWAT, R. S. (1992). Teachers belief about teaching and learning: A
constructivist perspective. American Journal of Education,100(3), 354-95**

**WINDSCHİLT, M.(2002). Framing Constructivism in Practise as The Negatiation
of Dilemmas: An Analysis of The Conceptual, Pedagogical,Cultural and
Political Challenges Facing Teavhers. Review of Educational
Research,72(2),131-175**

ÖZDEMİR, S. (2005). Yeni öğretim programı ne getiriyor?, Meb İlköğretim
Programları Genel Müdürlüğünce Hazırlanan Tanıtım Slaytları